GAZETA LWOWSKA.

W Piątek Nro. 63. 1. Czerwa 1827.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hiszpańska.

Rząd Mexykański zarzuca teraz Rządowi północno-amerykańskiemu, że przez Posła swojego wspierał powstanie w prowincyi Texas, przeciwko którój Mexyk musiał wojsko wysłać. Ameryka północna żąda ze swojéj strony w Mexyku zniżenia opłaty przywozu bawełny, równającéj się zakazowi, na co już druga Izba tamecznego Kongresu zezwoliła.

Konstytucyja, którą Boliwar ułożył i proponował, została nie dawno formalnie w Peru przyjęta, i tenże, jak wprzód w Rzeczypospolitéj Boliwii, dożywotnim Prezydentem owéj Rzeczypospolitéj mianowany. O przyjęciu podanéj przez tegoż prośby o uwolnienie go od obowiązków Prezydenta w Kolumbii, nic nie słychać. (*G. W.*)

Portugalija.

Dziennik »Portugalczyk« z d. 2. Maja zawiera bliższą wiadomość o buncie zaszłym w pogranicznéj twierdzy Elvas. Takowy powstał między żołnierzami pułku 8. piechoty, którzy zebrawszy się na placu, wołali; »Precz z konstytucyją!« Stałość Brygardyjera Beato da França, Majora Raiviso i Kapitana Kaldeira, sprawiła, że Jenerał Caula, Dowódzca téj twierdzy, miał czas zebrać wojsko i rozproszyć buntowników.

Gwiazda, która powyższéj wiadomości udziela, donosi daléj: Niektóre korpusy załogi Lizbony idą do Elvas. Zdaje się, że Hrabia Villaflor obejmie tejże dowództwo. Brygada Angielska, która w Cartasso stała na leżach, nadeszła w d. 2. do Alhandra, a w d. 3. wnijść ma do Lizbony.

Raport Jenerała Caula, Gubernatora twierdzy Elvas, z dnia 30. Kwietnia jest następującéj osnowy:

»Dzisiejszego poranku uderzyłem na buntowników z pierwszym pułkiem strzelców, trzecim jazdy, szwadronem piątego, piątym pułkiem piechoty, większą częścią ósmego i oddziałem robotników korpusu inżynijerów. Usadzili się oni w niektórych mocnych punktach placu, z kąd dawali do nas ognia z broni ręcznéj i z dział. Przeszlę Rządowi obszerny raport o téj potyczce, z wymienieniem poległych i rannych żołnierzy i mieszkańców. Tymczasem uważałem, że pułk piąty, miasto połączyć się z buntownikami, zachowywał postępowanie wyższe nad wszystkie pochwały.«

J. Carlos Saldanha objął znowu Ministerstwo wojny. (*G. W.*)

Wielka Brytanija i Irlandyja.

Wybór Reprezentanta Uniwersytetu Kambridzkiego skończył się, i Sir N. Tyndal został wybrany; miał ón 101 głosów więcéj od ubiegającego się z nim P. Bankes.

W Izbie wyższéj zapytał się Hrabia Grosvenor Hrabiego Winchelsea, czyli ma jeszcze zamiar wnieść zapowiedzianą przez siebie petycyją o utworzenie Wydziału względem stanu narodu. Hrabia Winchelsea odpowiedział: Słysząc, że teraźniejsze Ministeryjum jest tylko tymczasowém, tedy wstrzymuję się, chcąc zobaczyć, jak będzie nakoniec złożone. Bil, ku ulepszeniu praw polowania, gdy miał być po trzeci raz odczytany, został 30 głosami przeciwko 29 odrzucony.

Na posiedzeniu Izby wyższéj w d. 11. Maja wykonali przysięgę i zajęli miejsca: nowy Prokurator jeneralny, Sir J. Scarlet, (którego Król wyniósł do stanu rycerskiego, Knight) i nowy Sekretarz Stanu spraw wewnętrznych, P. Sturges Bourne. P. Beaumont zapytał zaraz ostatniego, czyli urząd swój sprawuje tymczasowie, lub nie? P. Sturges Bourne rzekł, iż nie jest do żadnéj odpowiedzi obowiązanym, jak tylko, iż dopóty piastować będzie swój urząd, dopóki się Królowi Jmci podobać będzie. Takie same pytanie uczynił Sir Tomasz Lethbridge P. Kaningowi, i żądał objaśnienia względem połączenia się z nim Whigów. P. Kanning oświadczył, iż co się tycze Lorda Dudley, nie da żadnéj innéj odpowiedzi, tylko taką, jaką dopiero od jego zacnego przyjaciela (P. St. Bourne) słyszano. Kto chce więcéj w téj mierze wiedzieć, niechaj w Izbie formalny uczyni wniosek. Układy względem połaczenia się z Whigami, o których zacny Baronet (Lethbridge) mówił, nie zaszły. Jednakże wyznać musi, iż niektóre znakomite osoby oświadczyły gotowość, wspierać go w razie, gdyby Królowi Jmci podo-

bało się, postawić go na czele administracyi. P. Kanning uważał, że Sir Tomasz Lethbridge niesłusznie ganił drugim, iż wspierają Ministeryjum, z którém w różnych punktach nie zgadzają się, gdyż ón sam (Kanning) bywał przez kilka lat jego wsparciem zaszczycony, chociaż obadwa różnili się w zdaniu względem reformy Parlamentu i emancypacyi Katolików.

Margrabia Tavystok oświadczył, iż nie może zupełnie zaufać nowéj administracyi, dopóki nie pozna drogi, jaką takowa obierze; lecz nie należy do oppozycyi, któréj Sir Tomasz Lethbridge zdaje się być przewodnikiem. Mówca ganił także oppozycyją pewnych Panów, mogącą tylko z osobistéj pochodzić nienawiści, albowiem nawet nie czekali, dopókiby onym środek przez Ministeryjum przełożony nie podał sposobności zbijać wniosek, tego, który tak długo był ich przewodnikiem lub przyjacielem. P. Peel, który uwagą tą czuł się być dotknięty, powstał natychmiast, i miał długą mowę na obronę swojego postępowania, w któréj zaręczał o obstawaniu przy swoich dawniejszych zasadach, jakoteż o swojéj osobistéj ku P. Kanningowi przyjaźni, i protestował przeciwko zarzutowi, że chce stanąć na czele oppozycyi. Margrabia Tavystok odpowiedział, że nie chciał P. Peela, którego szanuje, obrazić; lecz chciał zwrócić jego uwagę na ten wielki błąd, iż ón, mając za sobą tak wysokie publiczne mniemanie, chce jednego być zdania z Deputowanym z Sommerset (Sir Tomasz Lethbridge). Dyskussyje nad tym przedmiotem jeszcze jakiś czas trwały, poczém Izba zamieniła się w Wydział subsydyjów, i P. Kanning zapowiedział, iż w d. 25. Maja przełoży ogólny budżet finansowy.

Na posiedzeniu Izby niższéj w d. 7., (namienionem w przeszłym Numerze) żądał Jenerał Gascoyne naznaczenia komitetu do rozpoznania stanu marynarki kupieckiéj w Anglii; wytknął wiele zdarzeń, dla wykazania, że odmiany, jakie zaszły w prawach żeglugi, są przyczyną klęsk doznanych przez armatorów Angielskich. Wniosek Jenerała Gascoyne dał powód P. Huskissonowi do obszernéj mowy, w celu bronienia polityki Rządu Angielskiego. P. Huskisson wykazał przez niezaprzeczone fakta, iż przeciwnicy nowego Kodeksu żeglarskiego grubo się pomylili w swych twierdzeniach o wzroście liczby statków zagranicznych prowadzących handel z Angliją. Cała moc dowodów tych Panów zależała od ich zeznań. Mowa P. Huskisson nietylko jest ciekawą z czynów, jakie przytacza o handlu Angielskim, lecz bardziéj jeszcze przez tłomaczenia stosunków politycznych Anglii.

Kuryjer Angielski z d. 4. Maja, umieściwszy z Gwiazdy powieści o zabiciu Majora Laing w Tombukcie, dodaje: »Podług depeszy Konzula Angielskiego w Tripolis, która dzisiaj rano nadeszła, mamy szczęściem wielką przyczynę, uważać całą tę wiadomość za bezzasadną.

Xiążę Sussex położył nie dawno kamień węgielny do nowego gmachu uniwersyteckiego w Londynie. W południe zebrało się kilkuset członków towarzystwa do nowéj przez prywatne przedsiębierstwo założonéj głównéj szkoły na ucztę, na któréj znajdowali się: Xiążę Sussex, jako Prezydent, Xiążę Norfolk, Margrabia Lansdown, P. Brougham, poeta Campbelt i t. p. (*D. A.*)

Kuryjer pisze: Jak w Chinach, tak podobnie według Gazet z Singapore z dnia 4. Stycznia, wybuchło także powstanie w Cochinchinie, dla czego władzca tego kraju wysłał poselstwo do Siam, wzywając władzcę owegoż kraju, aby nie wspierał buntowników. (*G. W.*)

Francyja.

W dniu 13. Maja przyjął Król i rodzina Królewska Hrabiego Grabów (Xięcia Gustawa Meklenbursko-Szweryńskiego) na prywatném posłuchaniu.

Rozpoznanie budżetu na rok 1828, którém Izba Deputowanych w ostatku trudniła się, poczęło się na posiedzeniu w d. 7. Maja. Wszyscy Ministrowie znajdowali się na posiedzeniu. Po głosie P. Labbey de Pompieres, przeciwko P. Lafitte (mówiącego pierwszy raz po jego nowém obraniu) i to jakoby za projektem, lecz w myśli oppozycyi, i po głosie P. Burosse przeciw projektowi, podniósł się Minister finansów, P. Villele, i rzekł:

»P. Lafitte, który się zapisał jako Mówca za projektem do prawa, to jest za onego przyjęciem w ogólności, lecz który nam tylko poczynił uwagi przeciwko temuż samemu budżetowi, powiedział: »Na początku rewolucyi, kiedy tyle było trudności, aby pokryć deficit 56 milijonów, byłoby mocno zastanowiło, gdyby był ktoś zapowiedział, że Francyja w innéj epoce bez szemrania daleko znaczniejsze ciężary ponosić będzie.« Dodał ón, »że Ministrowie, Monarcha, sam naród byliby drżący od takowego projektu odstąpili.« Gdyby był Mówca gruntownie tę rzecz rozważał, tedy byłby się przekonał, iż między ciężarami teraz nałożonemi, a owemi, które były przed rewolucyją, nie jest tak wielka różnica, jak sądzi. Mogę powiedzieć, iż z mojéj strony jako dóbr posiadacz, prawie to samo płacę dzisiaj, jak wtedy, a jeżli jest różnica, tedy w tém, że dzisiaj mniéj daję. Jeżli Mówca policzyć zechce to, co dzisiaj płaci się

do Skarbu, i to, co podówczas jeszcze innym oprócz Skarbu płacić musiano, tedy zobaczy, że teraźniejsze ciężary są prawie te same, jak dawniéj.« Pan Lafitte, rzekł daléj Minister, powiedział: »Pomimo że budżet od r. 1820, kiedy obce wojska opuściły naszą ojczyznę, co rok się podwyższał, jednakowoż dług ustalony podniósł się o 1 miliard, a nieustalony o 58 milijonów; pomnożenie to długu pochodzi najbardziéj z wynagrodzenia emigrantów.« Zastanawia mię, że Mowca w powiększaniu się długu publicznego postrzegł tylkę część, która się dotyczé ulgi, jaką przyniosła wielkiemu nieszczęściu. — Tylko słowo powiém na pogróżkę oskarżenia nas, jaką Mówca, któremu odpowiadam, sądził się być zumszony uczynić; pogróżka, którą wyrzekł, pochodzi z ostatniego rozporządzenia, któreście WPanowie czytali. (Poruszenie.) Odpowiadam, iż takiego oskarżenia byłbym się mógł obawiać, gdybym takowego środka nie był doradzał. (Oznaki żywego przyzwolenia po prawéj i w środku.) P. Petou: Gdyś WPan niszcząc gwardyją narodową, zranił serce Francyi!«... Liczne głosy: Do porządku! do porządku!... Prezydent: Panie Petou, WPan nie jesteś upoważniony do przerywania mowy, regulamin zabrania WPanu tego.

Byłbym się bawiał oskarżenia, rzecze daléj Minister skarbu, gdybym tego środka nie był doradzał; lecz nigdy nie będę się obawiał oskarżenia, albowiem radziłem przedsięwziąć środek, jakiego dobro kraju wymagało, aby przez bojaźliwość RadcówKorony znowu nie popadł w rewolucyją. (Wielka liczba głosów: Dobrze! Dobrze! Słuchajcie.) Byłbym sądził, że nadwerężam mojego obowiązku ku Monarsze, którego poświęciłem się służbie. Przeto takowe oskarżenie, jakiém nam grożą, uważać będę za pochwałę, i będę miał sobie za zaszczyt, żem na takową zasłużył. (Powtórne oklaski w środku).

W d. 10. Maja uchwalono w Izbie Deputowanych ogólne rozpoznanie budżetu na r. 1828.

W d. 11. Maja, P. Fouquier-Long powtórzył imieniem Komissyi opinije zaszłe dotąd w ogólném rozpoznaniu budżetu na rok 1828, i oświadczył, że deficit w dochodach miesiąca Kwietnia, taki był, jak w przeszłych miesiącach. Ztąd Komissyja przełożyła oprócz piérwéj proponowanéj redukcyi odciągnąć jeszcze wszystko to, co przewyższa pozycyje rachunku r. 1827. Rozpoznanie odłożono do d. 15. Maja.

P. Camacho Minister spraw wewnętrznych mexykański, przybyły do Paryża w nadzwyczajném poselstwie, powrócił do Londynu.

Xiążę Villa Hermoza wyjechał z Paryża do Madrytu. *(G. W.)*

Niemcy.

Gazeta w Monachium wychodząca donosi pod d. 18. Maja: »Podług wiadomości odebranéj tu przez nadzwyczajną sposobność, Król Jegomość nasz najłaskawszy Pan, stanął w d. 13. t. m. w pożądaném zdrowiu w zamku Colombella, pod Perugia, i raczył załatwić nadesłane sobie sprawy krajowe. *(G. W.)*

Prussy.

— *Z Gdańska d. 17. Maja.* —

Zboże. — Trzeba się spodziewać tego jeszcze lata pomyślnéj zmiany w jego cenie, to jest: że pójdzie w górę, ale nie zbyt wysoko. Dla małéj wody opóźniają się dowozy zboża niezmiernie, i dla tego cokolwiek go tu spławią, natychmiast jest rozkupione.

Drzewo. — Co do drzewa, z tém wcale niepomyślnie idzie; ceny drzewa w Anglii spadają coraz niżéj i nie masz widoków, eby podrożało. *(G. P.)*

Króestwo Polskie.

Wyrok N. Cesarza i Króla, stanowiący urządzenie Sądu sejmowego i t. d.

(Ciąg dalszy.)

Art. 41. Gdy w instrukcyi zbliżać się będzie akt, do którego podług procedury potrzebném jest przywołanie obrońcy, delegacyja zapyta się oskarżonego, ezy sobie obroncę wybrał? Jeżeli nie ma żadnego, przedstawi tę okoliczność Prezesowi Sądu sejmowego, który dla oskarżonego natychmiast obrońcę wyznaczy. — Art. 42. Nie może być wybranym ani wyznaczonym na obrońcę, jak tylko jeden z mecenasów przy Sądzie najwyższym lub adwokatów przy Sądzie appellacyjnym. — Art. 43. Jeden obrońca może stawać w obronie kilku lub wszystkich oskarżonych. Jeżeli interes oskarżonych jest w kollizyi, każdy będzie miał osobnego obrońcę. — Art. 44. Oskarżony naradzać się będzie z swoim obrońcą w przytomności pisarza Sądu, przy któréj naradzie Prokurator obecnym być nie może. — Art. 45. Obrońcom dozwolono jest w Kancelaryi Sądu pod okiem pisarza przejrzeć same akta lub ich kopije, gdyby delegacyja dla obszerności sprawy, lub dla mnogiéj liczby oskarżonych, których interes jest w kollizyi, takowe sporządzić zaleciła. — Art. 46. Po odbytym terminie zamknięcia instrukcyi, gdy już nic nie pozostanie do wyjaśnienia, delegacyja ułoży rapport do Sądu sejmowego o wykonaniu danego jéj polecenia, w którym mieścić nie będzie żadnéj opinii. Akta kommunikowane będą Prokuratorowi, celem przygotowania wniosków,

jakie podług wykrytego stanu sprawy i przepisów prawa, uczynić za potrzebne uzna.

D z i a ł V.

O decyzyjach Sądu sejmowego poprzedzających wprowadzenie sprawy na publiczną audiencyję.

Art. 47. Po przedstawieniu powyższego raportu delegacyi, złożone będą Sądowi akta instrukcyjne wraz z dowodami i summaryjuszem.— Art. 48. Pisarz przeczyta w przytomności delegacyi i Prokuratora jeneralnego pisma, których odczytanie dla objaśnienia Sądu, okaże się być potrzebnem. — Art. 49. Poczém Prokurator przedstawi swe wnioski, a względem tych obwinionych, których sprawa ma być wprowadzoną na publiczną audyjencyję Sądu, przeczyta akt oskarżenia, który w sobie zawierać ma: 1) rodzaj przestępstwa stanowiący zasadę oskarżenia; 2) czyn i wszelkie okoliczności mogące powiększyć lub zmniejszyć karę. Oskarżony będzie w nim jasno opisany z imienia, nazwiska, stanu, powołania i zamieszkania. Złożywszy Sądowi takowe wnioski i akt oskarżenia, Prokurator oddali się. — Art. 50. Sąd roztrząśnie sprawę wszystkich obwinionych, bez względu, czyli ich przestępstwa już w śledztwie administracyjném wykrytemi zostały, lub w ciągu instrukcyi Sądowéj się wykazały. — Art. 51. Sąd będzie mógł, jeżeli potrzebę tego znajdzie, nakazać uzupełnienie instrukcyi. W takim razie wskaże co ma-być jeszcze do wykrycia czynu lub jego sprawdzenia, co do ustanowienia niewinności lub winy uzupełnioném, i uskutecznienie tego wszystkiego poleci delegacyi swéj, która się trudniła instrukcyją sprawy. — Art. 52. Jeżeli przez instrukcyję wykazaném jest, iż czyn przez obwinionego popełniony, nie należy do przestępstw w Art. 31. wymienionych, lecz, że jest przestępstwem innego rodzaju nie ulegającem rozpoznawaniu Sądu sejmowego, odeśle sprawę na wniosek Prokuratora do właściwéj drogi. — Art. 53. Jeżeli Sąd nie spostrzeże śladu przestępstwa lub nie znajdzie dostatecznych poślak winy, wyda, na wniosek Prokuratora, decyzyją, iż dalsze postępowanie ustaje i nakaże wypuścić obwinionego, jeżeli inna jaka przyczyna przytrzymania nie zachodzi. — Art. 54. Co się tycze osób, względem których Prokurator nie uczynił wniosków o ich uwolnienie lub odesłanie sprawy do właściwéj drogi, lecz podał akt oskarżenia, Sąd, zaświadczając Prokuratowi złożenie tegoż aktu oskarżenia, wyznaczy dzień do wprowadzenia sprawy ich na publiczną audyjencyję, oraz termina, w których kommunikacyje między Prokuratorem i obrońcą oskarżonego, przed tymże dniem odbyć się mają. Mocen jest jednak Sąd nakazać sprawę przy zamkniętych drzwiach wprowadzić, gdyby sama sprawa lub jéj szczegóły były gorszące i przystojność obrażające. — Art. 55. Sąd nie czekając ukończenia instrukcyj całéj sprawy, powinien się zgromadzić i wydać decyzyję: *a*) w przypadku zaniesionej przez Prokuratora od decyzyi delegacyi instrukcyinéj oppozycyi, któréj rozwiązania domaga się Prokurator przed ukończeniem instrukcyi sprawy; *b*) w przypadku zamknięcia instrukcyi pojedyńczéj sprawy, stósownie do przepisu w Art. 40 zawartego. — Art. 56. Względem kompletu Sądu, głosowania, ilości głosów stanowiących decyzyją Sądu, względem utrzymywania sentencyjonarza, protokołów narady i posiedzeń, służyć będą Sądowi przepisy w artykułach 78., 79., 80., 81., 82. i 83. zawarte. — Art. 57. Wypis decyzyi Sądu wydawany będzie z wymienieniem Członków, któ zy na nią głosowali, oraz uczynioną będzie wzmianka o wnioskach Prokuratora. — Art. 58. Decyzyja Sądu wyznaczająca dzień do wprowadzenia sprawy na publiczną audyjencyję Sądu, oraz termina do załatwienia kommunikacyi, będzie wraz z aktem oskarżenia i summaryjuszem dowodów pismiennych, których odczytania na publicznéj audyjencyi domagać się zamierza Prokurator, wręczoną, na żądanie Prokuratora, w terminie przez Sąd oznaczonym, oskarżonemu i jego obrońcy, i zostawioną im będzie kopija decyzyi Sądu, aktu oskarżenia i summaryjuszu. Nawzajem obrońca obowiązany jest, także w terminie przez Sąd oznaczonym, wręczyć Prokuratorowi swój summaryjusz dowodów pismiennych i zostawić mu jego kopiją, jeżeliby prócz dowodów w summaryjuszu Prokuratora umieszczonych znajdował potrzebę żądać, aby inne jeszcze dowody w aktach znajdujące się na publicznem posiedzeniu Sądu odczytanemi były. Kopyje obudwóch summaryjuszów złożone nadto będą w biórze pisarza Sądu.

(*Ciąg dalszy nastąpi.*)

— *Z Warszawy.* —

Kurs listów zastawnych d. 22. Maja 1827.
Za 100 Zł. w list. zast. bez pierwszego kuponu białych:

Przedający żądają	Złp. 81	gr.	—
Kupujący dają	— 80	—	10
Istotnie przedano po	— 80	—	15

(*K. W.*)

(Do tego Numeru Gazety dołączony jest Ner. 22. Rozmaitości.)

Redaktor: Mikołaj Michalewicz; Druk Piotra Pillera.